

KEMIN KAUPUNGIN ALOITE KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISEKSI

Valtiovarainministeriölle

Kemin kaupunki esittää, että kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (618/2021) muutetaan siten, että kunnan peruspalvelujen valtionosuuden alarajaksi säädetään nolla euroa.

Esitys

Kemin kaupunki esittää, että lakiin lisätään säännös, jonka mukaan kunnalle määräytyvä peruspalvelujen valtionosuus ei voi siihen tehtävien vähennysten, tasausten tai muiden valtionosuuden määräytymiseen vaikuttavien erien yhteisvaikutuksesta muodostua negatiiviseksi.

Jos valtionosuuden laskennallinen määrä muodostuu negatiiviseksi, kunnalle vahvistettavan valtionosuuden määräksi vahvistetaan nolla euroa eikä kunnalle synny negatiivisen valtionosuuden perusteella maksuvelvollisuutta valtiolle.

Perustelut

Valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on turvata kuntien edellytyksiä järjestää lakisääteiset peruspalvelut. Järjestelmän lopputulos, jossa kunta muuttuu valtionosuuden saajasta valtiolle maksajaksi, on tämän lähtökohdan kannalta ongelmallinen ja heikentää kuntatalouden ennakoitavuutta sekä valtionosuusjärjestelmän hyväksyttävyyttä.

Lainsäädännössä on jo tunnistettu tarve suojata nollaan tai negatiiviseksi muodostunutta valtionosuutta lisävähennyksiltä. Vuotta 2026 koskevassa 32 a §:ssä säädettyä vähennystä ei tehdä kunnalle, jonka peruspalvelujen valtionosuus on nolla euroa tai vähemmän. Säännös koskee yksittäistä vähennystä, mutta se osoittaa, että nolla euroa voidaan lainsäädännössä asettaa rajaksi, jonka jälkeen kuntaan ei kohdisteta kyseistä lisärasitusta.

Kemin kaupunki katsoo, että periaate tulee ulottaa koskemaan peruspalvelujen valtionosuutta kokonaisuudessaan. Selkeä nollaraja parantaisi järjestelmän ennakoitavuutta, kohtuullisuutta ja hyväksyttävyyttä sekä varmistaisi, ettei valtionosuusjärjestelmä itsessään johda kunnan maksuvelvollisuuteen valtiolle.

Kemin kaupunki esittää, että valtiovarainministeriö ryhtyy tarvittaviin lainvalmistelutoimiin muutoksen toteuttamiseksi pikimmiten jo nyt tehtävän lakimuutoksen yhteydessä.